

teretes, tastet, tastetes, V. *tastar*

TAT-, encapçala una sèrie de creacions del llenguatge acriaturat o infantil, expressió elemental de les nocions d'atenció, interès, moviment etc. «*Tat!* en llenguatge infantil per indicar l'acció de guaitar: *fer tat*», *DAG.*; 'mostrar-se mig amagat, fent com una criatura que juga': «fent com qui es tapa els ulls, la Delfina --- riu que riu, s'apartà un xic més, fent *tat* al seu oncle», *NOLLER (Febre d'Or I, 259)*.

«*Tatar*: asomarse» *PzCabr.*; d'aquí *tatar* 'guaitar' eiv.; «fert *tats* 'observar ab cuydado alguna cosa, procurant no ser vist'» *Lab. 1840. Taratad id.*, en la *Rond. de Rondalles valenciana*.

Tatà 'per a les criatures, lo cavall, la mula ---', *Labèrnia 1840*; ja ho recollia Antoni de Capmany, 1780, *Nuevo Diccionario Francés-Español*, «sólo para los niños todas las caballerías, hasta los jumentos, son *tatà*»: de l'exclamació de la criatura atenta al moviment de la bèstia; també *tatano (DAG)*: tots dos usuals en cat. central (no hi ha imitació del mot cavall, i menys de *caballo, AlcM*); 'bèstia' > mall. 'estúpid', *tatanada*; *tatè* 'gos' empordanès, amb variació vocàlica (*AlcM*). *Tata* 'germana gran' o *tatà* 'germanet', o *tato*.

Fer tatos s'ha usat en diversos sentits, fins entre adults, que prenen o afecten una actitud acriaturada: 'fer postures per enamorar': «La *Sumpteta* seguia tan fastigosa com sempre, *fent tatos* ab en *Felipet*, lo nou estadant del quarto d'en *Lluís*», *NOLLER (Pap. 3, 197)*; es diu especialment del que fa un xicot pel carrer o al peu de la casa d'una noia per cridar-li l'atenció («*fer lo tato*: fer l'aleta», *Lab.*), i a una cosa així ja sembla apuntar el *Belv.* (vol. I, 351b8f.): «*fer el tato*, vulgar, *hacer la acechona*, clam explorar»; *fer el tato per la fira* 'fer el badoc', a. 1856, *DAG.*; *fer tatus* 'treure el cap, aparèixer' (parlant del temps atmosfèric), *JLluís Pall. (Els Pastors i les Estrelles, p. 43; Records d. l. vida de pastor, 65)*.

Mot que trobem sovint en *NOLLER*. L'usa també en el sentit de 'fer escarafalls, gesticulacions extremades o nervioses'. «Oh, la teva tia! Ja he vist els *tatos* que feia tot avui: aquí la punxen», exclama la distingida dama *Pilar Prim* (cap. VII, ed. Gili, p. 138). En el sentit definit per *Lab.*, i ja exemplificat a *La Pap.*, de nou sengles passatges en els vols. X i II (segona meitat) de les O. C. 'Deixar-se entreveure, llucant tafanerament (davant d'una casa)': «les veïnes --- començaren a *fer els tatos* elles mateixes davant de les ventalles» (*La Bufetada*, O. C. VI, 124.14). *Tatac*: «que *t.* més, que *tatac* meys: 'pic més, mica menys'» *Sallent, DAG. Ta-tac*.

Tau-tau. És una altra formació semblant, on també em sembla bàsica la idea de mostrar-se dissimuladament atent, resignat i anàlogues. *Lab. 1840* i *Ruyra (O. C., 380b)* coincideixen a definir-la «així, així», i el *DAG.* ve a dir el mateix «tal cual» (com a propi del *Princ.*). «—Com te van los ordís?—. Y quan Pau li havia respost que ls ordís li anaven *tau-tau* ---», *L. B. Nadal (J. Flo. 1888, 107)*; «els canaris de les cries s'havien multiplicat com anys enrera, baix la providèn-

cia de mossèn *Isidro* qui, com sempre, 's planyia de que sols li havian anat aixís, *tau, tau...*», *MtnVayreda (Sang Nova IV, § 9, 304)*.

Entre els sentits que pren, sovint és clar el matís de 'mediocrement', en forma només 'passadora': «No tenia ofici en *Lluís* ---, però tocava moltes tecles: pintava y adobava banos, feya flors artificials --- y ab semblants indústries, exercides en ses corresponents temporades, y aprofitant el dia de sol a sol, se la passava, si no molt bé, *tau tau*», *Pons Mass. (Auca II, 22)*. Altres vegades, sense apartar-se radicalment de la idea de mediocritat, és 'amb aires indiferents, fent el desentès': «a l'Albi tenen un maig --- / ya los prenién lo maig que ningú se n'adonave / quan se'n varen adonà --- / ya toquen a somatén, ya repiquen les campanes: / ara tocareu a temps, valtres, guineus de Vallclara, / ara fareu la *tau-tau*, qu'ha passat la nuvolada», *MilàF (romanzo tradicional de la zona Conca-Garrigues, Romllo., 357.10)*; «els primers bosquerols que, tot *tau tau*, van arribar al peu de la parròquia, de cop van quedar sorpresos, y després malhumorats. al contemplar les obres fetes», *Raimon Casellas (Sots Feréstecs, 124)*.

Rebutgem absolutament tota explicació que vulgui separar això d'aquest grup de creació expressiva, per més que la pedantesca idea dels petits savis *Griera-Barnils* de fer-ho venir del ll. *TACE* 'calla' vagi ser recollida indulgentment per *M-Lübke* quan vingué a *Barcelona (Das Kat., 145)*; ja la hi va rebutjar *Spitzer (ARom. IX, 149)*: *TACERE* no ha deixat cap rastre en català ni ibero-romànic, quasi cap ni en oc., i al capdavall això tampoc s'ajusta al valor d'aquesta expressió; més raonable fóra suposar-ho manllevat del gc. i aran. *atau* 'així', però expressions d'aquesta data moderna i aquest to afectiu és temerari suposar-les manllevades d'una llengua forastera o continuades amb caràcter fòssil des del llatí. Tanca de cop el fet que *tau-tau* també s'usa com a terme popular a *Andalusia* (on un manlleu gascó fóra tan inconcebible com -ce > -y) i amb un valor anàleg de 'calma, calla, no us exalteu': «*Tau, tau*, callen los zorros, repuso el cojo», *Fernán Caballero (Pueblo andaluz, 19)*. Cf. *TAUJA*.

Tatal 'carn', V. tall (*TALLAR*) *Tatanada, tatano, tatar, V. tat Tataranét, tataravi, V. tartara- Tataranya, V. teranyina (TELA) Tatè, V. tat Tateix, V. tanmateix (TANT) Tatgim, V. tagzim Tato, V. tat Tatra, DAG.*, probablement mal llegit per *contra=càtedra Tatràs* per *alcatràs*, pot ser mer error de lectura *Tatí*, animal desdentat, del tupí *tattu*, llengua del Brasil, *Dfa*.

TATUAR, de l'angl. *tattoo* id., i aquest, del poline-si *tátuu* 'tatuatge'. □ 1.ª doc.: 1911, *Vogel*.

El mot anglès (pron. *tatú*) s'usa com a verb i com a substantiu, designant la figura tatuada i la pràctica del tatuatge. El mot, en la forma *tattoo*, apareix primerament en els *Viatges del Capità Cook (1769)*, *ta-taou* en el viatge, en francès, de *Bougainville*, de la mateixa data. *N. E. D., s. v.*